

Fiskeri- og havbruksnæringsens landsforening

Nærings- og fiskeridepartementet
postmottak@nfd.dep.no

Vår dato

12.03.2014

Svar på høring - instruks om administrerende reder

Fiskeri- og havbruksnæringsens landsforening (FHL) viser til høringsbrev fra Fiskeri- og kystdepartementet 18. november 2013 med forslag til instruks om praktisering av regelverket om administrerende reder.

Ordningen med administrerende reder var i utgangspunktet en oppmyking av det såkalte aktivitetskravet som følger av lov om retten til å delta i fiske og fangst og som er et vilkår for å tildeles ervervstillatelse. Aktivitetskravet innebærer at muligheten til å eie majoritetsandel i et fiskefartøy er forbeholdt personer som har drevet ervervsmessig fiske eller fangst på eller med norsk fartøy i minst tre av de siste fem årene og fortsatt er knyttet til fiske- og fangststyrket. Dette er således en lovfestet positiv diskriminering av fiskerne, og skal formodentlig bidra til å sikre et politisk mål om en "fiskereid" flåte.

Gjennom ordningen med administrerende reder har fiskeriforvaltningen siden 1985 åpnet opp for at eier av fiskefartøy kan oppfylle aktivitetskravet selv om vedkommende ikke arbeider om bord på fartøyet. Departementet skriver i høringsbrevet at ordningen med administrerende reder har utviklet seg i takt med moderniseringen av fiskeflåten. FHL skal ikke gå nærmere inn på hvilke motiver som har blitt lagt til grunn for utviklingen, men ettersom vi har hatt ordningen med administrerende reder i snart 30 år, og det relative antall rederier som benytter seg av den etter alle solemerker har vært økende, er det nokså innlysende at aktivitetskravet slik det i utgangspunktet var ment har utspilt sin rolle - spesielt hva gjelder drift og eierskap for større fartøy. Departementet bekrefter langt på vei dette når det i høringsbrevet skrives at: *"Etter hvert som fiskefartøyene er blitt større, og rederiene sysselsetter flere, vil den som eier og driver rederiet ha samme ansvar som andre bedriftsledere for sine ansatte, for regnskap og rapportering og for driften av selskapet. Ofte vil det ikke være hensiktsmessig å kombinere dette med ansvaret med å delta for fullt om bord i fartøyet under fisket. Ordningen med administrerende reder tar derfor høyde for at fartøyeier skal kunne velge å lede virksomheten fra en administrativ rolle på land uten å måtte selge virksomheten."*

FHL er helt enig med departementet i at det i mange tilfeller er lite hensiktsmessig å kombinere rollen som leder og eier med å stå om bord i fartøyet under fisket, og at en streng tolkning av aktivitetskravet vanskelig lar seg forene med driften av et moderne fiskefartøy. Men det fremstår mer uforståelig at løsningen på dette har vært å opprette en egen eierkategori for redere som administrerer fartøyet som en hvilken som helst annen virksomhet. FHL kan ikke se annet enn at dette har bidratt til å videreføre den

asymmetriske investeringsadgangen til fiskeflåten og på kort sikt ivaretatt interessene til eksisterende eiere, under skinn av å opprettholde en "fiskereid" flåte.

FHL konstaterer at foreliggende forslag til instruks om administrerende reder legger opp til en ytterligere uthuling av aktivitetskravet. FHL har videre registrert at reglene om arv og generasjonsskifte ikke er tema for instruksen, men finner like fullt grunn til å påpeke at vi vanskelig ser noen god begrunnelse for at arvinger tilsynelatende skal ha en enklere vei til å oppfylle "aktivitetskravet" enn nye eiere som ikke har noen familiær tilknytning til rederiet.

Når det gjelder nærhetskravet så legges det opp til en viss formell utvidelse av kravet om ledende stilling, og posisjon som styreleder skal kunne vurderes på samme måte som daglig leder. Det vil ikke være tilstrekkelig å inneha en ledende stilling i rederiet rent formelt, og vedkommende må også utøve funksjoner som ligger til stillingen. Det er grunn til å spørre i hvor stor grad det i praksis er mulig å etterprøve dette kravet i praksis. Vi finner også grunn til å stille spørsmål ved hvorvidt en fartøyeier med 10 % eierandel i realiteten vil ha stor innflytelse på egen stilling i rederiet og således har alle forutsetninger for å tilpasse seg et krav om ledende stilling. Dette vil således avhenge av eiersituasjonen i rederiet for øvrig. Det legges opp til at det bare kan være en administrerende reder per rederi, men dette kravet kan samtidig omgås når det samtidig åpnes for at det kan være flere administrerende redere i et konsern, når driften av fartøyene er lagt til ulike selskaper.

I tillegg til kravet om nærhet til driften av fartøyet gjelder det et krav om at administrerende reder skal ha driften av fartøyet som hovedaktivitet, og det er en betydelig grad av skjønn i vurderingen av hvorvidt kravet er oppfylt. FHL finner det paradoksalt at departementet i høringsnotatet peker på at kravet til hovedaktivitet innebærer en grense for hvor stort engasjement en administrerende reder kan ha i annen næringsvirksomhet, samtidig som sies at det skal mye til for at forvaltningen vil gripe inn mot administrerende reder som gradvis bygger opp annen næring. Administrerende redere står således i praksis nokså fritt til å drive annen næringsvirksomhet, mens muligheten for andre til å investere i fiskefartøy er svært begrenset. Departementet legger vekt på at kravet til hovedaktivitet skal praktiseres fleksibelt, blant annet med henvisning til hva som naturlig følger av samfunnsutviklingen. Dette illustrerer etter FHLs vurdering at deltakerloven i seg selv er en anakronisme, noe som understøttes av departementets argumenter om at fiskebåteiere bør ha mulighet til å bygge seg opp i andre virksomheter. På samme måte bør eksempelvis fiskeindustribedrifter ha adgang til å investere i fiskeflåten, og vi kan ikke slutte oss til endringsforslag som innenfor dagens deltakerlov ensidig vil gjøre det enklere for allerede etablerte fartøyeiere.

Når det gjelder forslaget om å godskrive relevant utdannelse for arbeid som administrerende reder for å oppfylle kravet om tidligere aktivitet, kan vi ikke se at dette har noen særlig relevans for andre enn arvinger i forbindelse med generasjonsskifter. Det er derfor vanskelig å lese dette som noe annet enn en spesialordning innrettet mot eksisterende eiere og deres arvinger.

Mot denne bakgrunn er det FHLs konklusjon at forslag til instruks om administrerende reder innebærer en ytterligere uthuling av aktivitetskravet i deltakerloven, samtidig som skjevheten mellom allerede etablerte eiere og investorer for øvrig, herunder

fiskeindustribedrifter, videreføres og styrkes. Vi kan ikke se at endringene støtter opp om deltakerlovens formålsparagraf, og forslaget til instruks aktualiserer behovet for en grunnleggende gjennomgang av deltakerlovens aktivitetskrav.

Med hilsen

Fiskeri- og havbruksnæringens landsforening

A handwritten signature in cursive script, appearing to read "Sverre Johansen".

Sverre Johansen
direktør industri